

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Яни Михайлов Милчаков

(професор по Теория на литературата в УНИБИТ-София и ШУ „Епископ Константин Преславски” -Шумен) на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **“професор по Теория и история на литературата” в Института за литература към БАН** по област на висше образование:

2. Хуманитарни науки; професионално направление: 2.1.

В конкурса за професор по Теория и история на литературата, обявен в Д ъ р ж а в е н в е с т н и к, бр. 47 от 22. 06. 2012 г. за нуждите на Института за литература към БАН участва само един кандидат - доц. д.ф.н.

Александър Асенов Панов.

Кандидатът наскоро придоби научната степен „доктор на филологическите науки”. Той е представил като научна продукция след хабилитирането си през 1997 г. 4 книги, 7 учебника /в съавторство/, 26 методически помагала, както и голям брой статии, студии и рецензии, публикувани в списания и научни сборници, издадени от академични издателства. Ръководител е на 2 научни проекта и активно работи в 5 други, включително и с международни участие. В работите на Ал. Панов има оригинални научни и приложни приноси, които отдавна са получили признание в литературоведските среди у нас и в чужбина. Тази чисто формална констатация не изчерпва научното творчество и индивидуалния профил на Ал. Панов като авторитетен хуманитарист. За него винаги са били характерни (в най-добрия смисъл на следващите думи) „тежкото”, „консервативното”, „педантичното” и рационално вглъбяване в художествените текстове, в теоретичните концепции и в адекватните на литературните текстове биографистки, социологически, исторически и рецептивни контексти.

Тези достойнства на изследователския маниер личат особено в последният голям хабилитационен труд на Александър Панов „Художествената система на Ботевата поезия”, който вече се радва на висока оценка от културната читателска публика и като двутомна книга. В това приканващо към дискусии с някои свои моменти, но впечатляващо изследване Ал.Панов постига своята амбиция да тълкува интегрално Ботевата лирика като художествена система

пред лицето на драматични литературоведски предизвикателства. Особено ценни в труда на Ал. Панов са паралелните анализи на литературни категории, които рядко се свързват в единни обобщения. Категорията авторство например е разгледана както в нейните сложни исторически конвенции, така и в конкретните обстоятелства, които формират Ботевия персонален авторитет и авторски статус пред българската биографистика, обществена памет и читателски вкус. По такъв начин трудът на Ал. Панов прокарва своята оригинална „микро“-интерпретаторска линия през различните „макро“-полета на литературна, публицистична и политическа активност на Хр. Ботев, през сакрализиращи и дегероизиращи свидетелства на съвременници и документи, през образи и ореоли у биографи, през деавторизации и интертекстуални зависимости на Ботеви творби, през открития на текстолози, тълкувания на интерпретатори и дидактично - рецептивни директиви на културни текстове и институции от песнопойката и христоматията до църквата и политическите партии. Ал. Панов очертава ритъма и логиката в процесите на контаминация и отблъскване между езиците и ценостите на литературата, на критиката, на политиката и на идеите за културно строителство на нова България. Ученият създава свой цялостен, оригинален и убедителен интерпретаторски образ на Ботевата поезия като резултат от мощен и художествено неповторим сблъсък на културни пластове и идеологически императиви, на фолклорно-митологични традиции и модерни авторски открития, на езици, гласове, социални роли и ценности, които са призвани да преобърнат коренно патриархалния български свят и да го тласнат към борческата саможертва. В такива драматични сплитания Христо Ботев се извисява до върховен национален мит, а неговата поезия заема своето първо място в българския литературен канон. Трудът на Ал. Панов внася в научното познание за Ботев висок пример за изследователска отдаденост, последователен историзъм и нови интерпретаторски хипотези. Те са ценни като стимули за теоретичното мислене и като ключове към бъдещи прочити на Ботевата лирика. Историята на литературната мисъл, жанрологията и методологията на литературоведските изследвания привличат интересите на Ал. Панов от самото начало на неговия научен път досега. В редица студии той очертава проблемни сфери и перспективи, свързани с теорията на дискурса, социологическата, херменевтичната, културноантропологичната и

рецептивната интерпретации. Към металитературознанието обаче той подхожда не просто като високоерудирани коментатор, а с рационалната цел да открие и да върне обратно в съприкосновението с литературните текстове работещи концепции и стратегии, запазвайки неизменната си вярност към интерпретаторските категории на историческата поетика.

Задължително трябва да се изтъкне, че Ал. Панов е сред онези академични български литературоведи, които създават своите трудове с искрен, добронамерен и колегиален партньорски жест към учителите по литература. От такава функционална гледна точка неговите методически разработки (учебници и помагала) и издателските му инициативи имат доказана практическа приложимост в професионалното всекидневие на литературните педагози, и в създаването на модерни институции на литературното образование- още повече, че Ал. Панов ръководи няколко национални проекта за подпомагане на преподаването на българската литература. От друга страна „чисто“ теоретичното равнище на неговите изследвания съвсем не страда, а конструктивно се допълва от това, че много от анализите в тях пряко или дискретно са ориентирани към учебната работа върху литературата в различните образователни степени.

Преподавателската квалификация на доц. д.ф.н. Ал. Панов е висока. За неговата трайна ангажираност към младите хора в науката свидетелствува и фактът, че под негово научно ръководство през 2009 г. успешно е защитена докторска дисертация, която получава национална награда за хуманитаристко изследване.

С пълна убеденост във високите качества на доц. д.ф.н. Александър Панов, категорично доказани в неговата научноизследователска, преподавателска, издателска и културна дейност, предлагам на Почитаемото Научно жури да гласува положително за кандидатурата му за заемане на академичната длъжност “професор по Теория и история на литературата” в Института за литература към БАН.

Изготвил становището:

31. 10. 2012

(проф. д-р Яни Милчаков)